

ΑΠΟΡΘΗΤΑ ΝΗΣΙΑ

Η Ελληνική Απάντηση
στη «Γαλάζια Πατρίδα»

John D. Pappas

Απόρθητα Νησιά

Η Ελληνική Απάντηση στη «Γαλάζια Πατρίδα»*

Το να γίνουν τα νησιά απόρθητα, πάση θυσία και ανεξαρτήτως τουριστικού κόστους, είναι ο μόνος τρόπος για να ακυρωθεί η συλλογική ψύχωση των γειτόνων μας περί «Γαλάζιας Πατρίδας».

Η Τεχνολογική Διελκυστίνδα της Πολεμικής Τέχνης

Η ιστορία της πολεμικής τέχνης είναι μια αέναη διελκυστίνδα ανάμεσα στην ισχύ πυρός της άμυνας και την ευελιξία της επίθεσης.

Στον 19ο αιώνα, η εφεύρεση του πολυβόλου Maxim ανέτρεψε τις ισορροπίες, προσδίδοντας συντριπτικό πλεονέκτημα στον **αμυνόμενο** και οδηγώντας στον στατικό εφιάλτη των χαρακωμάτων του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η κυριαρχία αυτή έσπασε στον 20ό αιώνα με τον κινητήρα εσωτερικής καύσης: Το άρμα μάχης και η αεροπορία επέστρεψαν το πλεονέκτημα στον **επιτιθέμενο**. Η ταχύτητα και οι ελιγμοί του *Αστραπιαίου Πολέμου* (Blitzkrieg) μπορούσαν να εκμηδενίσουν κάθε στατική αμυντική γραμμή, όπως τη *Γραμμή Μαζινό* και τη *Γραμμή Μεταξά*.

Στον 21ο αιώνα, η τεχνολογική πλάστιγγα γέρνει πλέον, και πάλι δραματικά, προς την πλευρά του **αμυνομένου**. Η εμφάνιση των FPV drones, των αυτόνομων σμηνών, της τεχνητής νοημοσύνης και της δορυφορικής επιτήρησης σε πραγματικό χρόνο δημιούργησαν το λεγόμενο «**διαφανές πεδίο μάχης**» (transparent battlefield). Σήμερα, οποιαδήποτε συγκέντρωση δυνάμεων ή κίνηση στην επιφάνεια εντοπίζεται αμέσως και καταστρέφεται με ελάχιστο οικονομικό κόστος.

---

* Το παρόν άρθρο αποτελεί συνοπτική σύνθεση της αναλυτικής τριλογίας του συγγραφέα που δημοσιεύθηκε στο **SLpress** τον Μάιο-Ιούνιο 2026 για την άμυνα των νησιών του Αιγαίου:

1. **SLpress**, 19/05/2026: [Μετασχηματισμός του πολέμου: Από τους ήρωες του πεδίου στους "αρουραίους" του υπογείου](#)
2. **SLpress**, 07/06/2026: [Απόρθητα νησιά: Το μάθημα της Ταϊβάν για την άμυνα του Αιγαίου](#)
3. **SLpress**, 11/06/2026: [Άμυνα του Αιγαίου: Οι τεχνολογικές δυνατότητες και το φάντασμα της Κύπρου](#)

Η εικόνα του ηρωϊκού στρατιώτη που αντιμετωπίζει τον εχθρό στην επιφάνεια, εκτεθειμένος στο φως της ημέρας ή στο σεληνόφως ανήκει πλέον στο παρελθόν. Η επιφάνεια της γης έχει μετατραπεί σε μια ζώνη απόλυτου θανάτου. Για να επιβιώσουν, οι στρατοί του 21ου αιώνα αναγκάζονται να υιοθετήσουν τη συμπεριφορά των τρωκτικών, σκάβοντας δαιδαλώδη δίκτυα από θωρακισμένα τούνελ δεκάδες μέτρα κάτω από το έδαφος.

Διανύουμε την εποχή μιας βαθιάς στρατιωτικής ειρωνείας: Όσο πιο εξελιγμένα γίνονται τα όπλα, τόσο πιο βαθιά μέσα στη γη πρέπει να κρυφτούν αυτοί που τα χειρίζονται για να προστατευτούν.

Ψηφιακές Σπηλιές

Σε αντίθεση με τις γραμμικές αμυντικές κατασκευές του παρελθόντος, τα σύγχρονα υπόγεια δίκτυα αποτελούν μια τρισδιάστατη μετεξέλιξη. Το υπέδαφος δεν είναι απλώς ένα καταφύγιο· γίνεται πλέον ο ίδιος ο άξονας των επιχειρήσεων σε τακτικό και στρατηγικό επίπεδο.

Αυτές οι σύγχρονες «ψηφιακές σπηλιές» είναι αυτόνομες υποδομές που διαθέτουν συστήματα εξαερισμού με φίλτρα για χημικές απειλές, αυτόνομη ηλεκτροδότηση, υπόγεια νοσοκομεία, αποθήκες τροφίμων και πυρομαχικών, και κέντρα διοίκησης εξοπλισμένα με συνδέσεις οπτικών ινών που δεν μπορούν να εντοπιστούν ή να παρεμβληθούν από τον ηλεκτρονικό πόλεμο του εχθρού.

Αυτή η αναγκαστική υποχώρηση κάτω από τη γη αλλάζει δραματικά το προφίλ του ίδιου του μαχητή. Ο ρομαντισμός του «πολεμιστή» πεθαίνει και στη θέση του αναδύεται—ή μάλλον καταδύεται—ο «τεχνοκράτης του θανάτου», που βλέπει τον εχθρό ως μια θερμική κουκκίδα. Πατάει ένα πλήκτρο και η κουκκίδα εξαφανίζεται από την οθόνη, χιλιόμετρα μακριά από το σημείο της έκρηξης.

Το Υπόδειγμα της Ταϊβάν

Ο μετασχηματισμός της επιφανείας σε «ζώνη θανάτου» αναδεικνύει τη σημασία των ιστορικών παραδειγμάτων όπου η γεωγραφική ασυμμετρία εξισοροπήθηκε υπόγεια. Χαρακτηριστικό υπόδειγμα αποτελούν τα νησιωτικά συμπλέγματα Kinmen και Matsu της Ταϊβάν. Βρίσκονται σε απόσταση αναπνοής από την ηπειρωτική Κίνα (μόλις 10 χιλιόμετρα), αλλά 160-190 χιλιόμετρα μακριά από την Ταϊβάν.

Μετά την καταιγίδα του 1958, όταν η Κίνα σφυροκόπησε το Kinmen με 450.000 βλήματα πυροβολικού μέσα σε 44 ημέρες, η Ταϊπέι κατάλαβε ότι η επιβίωση κρίνεται υπόγεια. Επί δεκαετίες, οι λόφοι σκάφτηκαν, μετατρέποντας τα 9 κύρια νησιά σε «κούφους», γρανιτένιους «σκαντζόχοιρους»: Η «Άμυνα Σκαντζόχοιρου»

(Hedgehog Defense) σχεδιάστηκε για μάχη 360 μοιρών. Τα νησιά έγιναν υπόγεια πολεμικά οικοσυστήματα που εφαρμόζουν την τακτική των «**υπόγειων επιθέσεων ξαφνικής ανάδυσης**» (subterranean pop-up attacks), με κρυμμένες ναυτικές βάσεις, υπόγειο πυροβολικό με αυτοματοποιημένες θύρες (blast doors), με πολυφασματικά ομοιώματα (decoys) για την παραπλάνηση του εχθρού, ακόμη και με καταφύγια για ΟΛΟ τον άμαχο πληθυσμό των νησιών.

Κατά συνέπεια, η Κίνα έκτοτε, από το 1958, **δεν τόλμησε να επιτεθεί σε αυτά τα μικρά νησιά**—το μεγαλύτερο του συμπλέγματος Kinmen έχει έκταση 134 τ. χλμ. (μικρότερο από την Ικαρία), ενώ του συμπλέγματος Matsu είναι μόλις 10,4 τ. χλμ. (όσο περίπου το Καστελλόριζο).

Ωστόσο, η περίπτωση της Ταϊβάν αναδεικνύει μια κρίσιμη γεωστρατηγική διαφοροποίηση μεταξύ του τότε και του σήμερα. Κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, η επιβίωση αυτών των νησιών βασιζόταν στον απρόσκοπτο ανεφοδιασμό τους, τον οποίο εγγυόταν ο 7ος Αμερικανικός Στόλος. Σήμερα όμως, η πραγματικότητα αυτή έχει ανατραπεί δραματικά. Οι νέες προηγμένες στρατιωτικές τεχνολογίες της Κίνας (καθολική επιτήρηση και αντιπλοϊκοί πύραυλοι, όπως οι Carrier Killers DF-21/DF-26 που μπορούν να βυθίσουν αεροπλανοφόρα) δίνουν τη δυνατότητα στο Πεκίνο μετατρέψει αυτά τα δύο νησιωτικά συμπλέγματα σε **απροσπέλαστη ζώνη απαγόρευσης πρόσβασης** (Anti-Access / Area Denial, ή «A2/AD») —όπως έκαναν οι Ιρανοί στα στενά του Ορμούζ το 2026—καθιστώντας τον ανεφοδιασμό αυτών των νησιών σχεδόν αδύνατο εν καιρώ πολέμου στον Ειρηνικό Ωκεανό.

Γεωστρατηγική Ανατροπή στο Αιγαίο

Στο Αιγαίο, η πραγματικότητα αυτή αντιστρέφεται υπέρ της Ελλάδος. Τα νησιά του ανατολικού Αιγαίου δεν είναι αποκομμένα φυλάκια σε έναν αχανή ωκεανό, αλλά οργανικό μέρος ενός ενιαίου, συμπαγούς αρχιπελαγικού δικτύου με βάθος και συνέχεια μέχρι την ηπειρωτική Ελλάδα και την Κρήτη. Εάν η Ελλάδα διατηρήσει την αεροναυτική ποιοτική υπεροχή, αυτό το «αρχιπελαγικό συνεχές» εγγυάται τον ανεφοδιασμό των ανατολικών νησιών, κάτι που η Ταϊβάν αδυνατεί πλέον να πράξει για τα δικά της προκεχωρημένα νησιά.

Η Συλλογική Παραφροσύνη το 1967–1974

Η στρατηγική διορατικότητα της Ταϊπέι στον Ψυχρό Πόλεμο, αντιπαραβαλλόμενη με τα τραγικά σφάλματα του ελληνισμού στην Κύπρο την ίδια εποχή, αναδεικνύει το μέγεθος της δικής μας ιστορικής ευθύνης.

Οι Ταϊβανέζοι έθεσαν την εθνική επιβίωση πάνω από την ευμάρεια μιας επίπλαστης τουριστικής ανάπτυξης. Στον αντίποδα, η Αθήνα και η Λευκωσία την περίοδο 1967-1974 επέδειξαν μια εγκληματική επιπολαιότητα.

Το 1967, η ελληνική Χούντα απέσυρε την Ελληνική Μεραρχία, αφήνοντας την Κύπρο στρατιωτικά γυμνή. Εκείνη η απώλεια θα έπρεπε λογικά να σημάνει πανεθνικό συναγερμό για την ενίσχυση και επέκταση των οχυρώσεων των κυπριακών ακτών. Απεναντίας όμως, από το 1968 ξεκίνησε ο σταδιακός αφοπλισμός και το ξήλωμα των παράκτιων πολυβολείων και πυροβολείων της Κύπρου, με «οικονομικίστικες» εκλογικεύσεις τουριστικής ανάπτυξης. Πρόκειται για μια ιστορική παράνοια, αν αναλογιστεί κανείς ότι την ίδια ακριβώς περίοδο (1966-1969) η Άγκυρα ναυπηγούσε με επείγουσες διαδικασίες τα πρώτα 36 αποβατικά της σκάφη και συγκροτούσε τις αποβατικές πεζοναυτικές της δυνάμεις στη Μερσίνα.

Οι Ταϊβανέζοι έβλεπαν τα κινεζικά αποβατικά και έσκαβαν τον γρανίτη, ενώ οι Έλληνες έβλεπαν τα τουρκικά αποβατικά και ξήλωναν τα κανόνια για να μην τρομάξουν οι τουρίστες.

Η καταστροφική αυτή νοοτροπία ολοκληρώθηκε με την απόλυτη **τρέλα**—άνευ εισαγωγικών—του ελληνικού πραξικοπήματος κατά του Μακαρίου: Όπως χαρακτηριστικά κατέθεσε για τον Φάκελο της Κύπρου ο Αντιστράτηγος Γεώργιος Ντενίσσης, τέως αρχηγός ΓΕΕΦ, *«Πρέπει να είναι **τρελλός** εκείνος που θα βάλει τα τμήματά του που είναι δίπλα στην πράσινη γραμμή να σκοτωθούν. Πρέπει να 'ναι **τρελλός**.»*

Για εκείνη τη συλλογική παραφροσύνη το 1967-1974, η Ελλάδα πλήρωσε βαρύτατο τίμημα: Ο Τουρκικός στρατός πραγματοποίησε δύο **τριήμερους** (!) επιχειρησιακούς «περιπάτους», τον Αττίλα I και II, παρά την άκρως ευνοϊκή για τους Έλληνες γεωμορφολογία του Πενταδακτύλου και της Κερύνειας. Η Κύπρος δεν προδόθηκε απλώς. Παραδόθηκε.

Καθολική Υπόγεια Θωράκιση

Εάν είχαμε σοβαρούς λόγους να διατηρήσουμε και επεκτείνουμε τις οχυρώσεις στην Κύπρο τότε, έχουμε αντίστοιχους λόγους να επεκτείνουμε κάθετα τις οχυρώσεις στα νησιά μας σήμερα, πέρα από τον παραδοσιακό εγκιβωτισμό όπλων. Μέχρι σήμερα, οι υπόγειες οχυρώσεις γίνονταν αποσπασματικά, κυρίως για την προστασία οπλικών συστημάτων και πυρομαχικών. Αυτές οι οχυρώσεις όμως ενδείκνυται πλέον να επεκταθούν, ώστε να διασφαλίσουν την καθολική υπόγεια θωράκιση **ΟΛΟΥ** του **έμψυχου δυναμικού**.

Για να μιλάμε πραγματικά για «Απόρθητα Νησιά», πρέπει **ΟΛΟΙ** οι **αμυνόμενοι**—τακτικές δυνάμεις, έφεδροι και εθνοφύλακες—να καταδυθούν και να επιχειρούν

μέσα από το υπέδαφος, εφαρμόζοντας τακτικές «υπόγειων επιθέσεων ξαφνικής ανάδυσης». Ακόμα και **ΟΛΟΙ οι άμαχοι**, σύμφωνα με το Ταϊβανέζικο πρότυπο, πρέπει να μπορούν να προστατευθούν σε υπόγεια καταφύγια. Με αυτόν τον τρόπο, οι μόνοι εκτεθειμένοι πάνω στο έδαφος, στη «ζώνη του απόλυτου θανάτου», θα είναι οι τυχόν εισβολείς.

Προς αυτόν τον σκοπό, το Μηχανικό θα πρέπει να αναβαθμιστεί σε πρωταγωνιστικό «σώμα διαμόρφωσης του πεδίου» (field-shaping branch), χτίζοντας αυτούς τους «γρανιτένιους λαβύρινθους». Αυτές οι κάθετες δομές, σε συνδυασμό με την αεροναυτική υπεροχή και τα έξυπνα όπλα (Spike NLOS, drones), θα μετατρέψουν κάθε νησί—και το Αιγαίο ευρύτερα—σε μια απροσπέλαστη ζώνη απαγόρευσης πρόσβασης (A2/AD).

Ακύρωση της «Γαλάζιας Πατρίδας»

Επομένως ο συνδυασμός της ελληνικής ποιοτικής αεροναυτικής υπεροχής με την καθολική υπόγεια θωράκιση των νησιών, αφαιρεί από την Τουρκία τη δυνατότητα να επιβάλει το δικό της A2/AD στο ανατολικό Αιγαίο. Αυτός είναι ο λόγος που η Άγκυρα αντιδρά λυσσαλέα στην οχύρωση των νησιών από το 2021, οπότε με επίσημη επιστολή της στον ΟΗΕ συνέδεσε την υποχρέωση αποστρατιωτικοποίησης απευθείας με την **ελληνική κυριαρχία** επί των νησιών, ισχυριζόμενη ότι αν η Ελλάδα τα εξοπλίζει, χάνει το δικαίωμα να τα κατέχει. Νοσταλγώντας τις συνθήκες του 1974, η Άγκυρα επιδίδεται σε τέτοιους νομικούς ακροβατισμούς, καθώς γνωρίζει ότι αυτός ο συνδυασμός εξουδετερώνει πλήρως το ενδεχόμενο αιφνιδιασμού των Ελλήνων από τους Τούρκους («μια νύχτα, ξαφνικά») στο Αιγαίο.

Προς τούτο, οι ελληνικές ένοπλες δυνάμεις έχουν να αποκομίσουν σημαντικά οφέλη τόσο από τη δυτική και ισραηλινή τεχνολογική υπεροχή, όσο και από τη πεδίοδοκιμασμένη αμυντική εμπειρία των σύγχρονων συγκρούσεων—όπως αυτή των Ουκρανών στον υβριδικό πόλεμο, καθώς και των Ιρανών και των συνδεδεμένων με αυτούς περιφερειακών δυνάμεων (Χεζμπολάχ, Χαμάς, Χούθι) στον ασύμμετρο πόλεμο—για να γίνουν τα νησιά απόρθητα.

Το να γίνουν δε απόρθητα, πάση θυσία και ανεξαρτήτως τουριστικού κόστους, είναι ο μόνος τρόπος για να ακυρωθεί η συλλογική ψύχωση των γειτόνων μας περί «Γαλάζιας Πατρίδας». Γιατί, όπως κατέδειξε η Κυπριακή Τραγωδία, αν χάσεις την ελευθερία σου και τα πάτρια εδάφη, ο τουρισμός και οι δείκτες της οικονομίας δεν έχουν πλέον καμία απολύτως σημασία.